

QIZIL AÇAR, yaxud BURATİNONUN MACƏRALARI

Aleksey Tolstoy

Dünya ədəbiyyatından seçmələr

Aleksey Tolstoy

Buratinonun macərələri

«Altun Kitab»

Tolstoy A.

Buratinonun macərələri / A. Tolstoy — «Altun Kitab», — (Dünya ədəbiyyatından seçmələr)

ISBN 978-9-95-224211-9

İtalyan yazıçısı Kollodinin “Pinokkionun sərgüzəştləri. Taxta kukla haqda əhvalat” nağılının motivləri əsasında yazılan bu əsərdə müəllif köhnə kətan üzərində çəkilmiş ocaq və qızıl açar haqda orijinal rəvayət yaradıb.

ISBN 978-9-95-224211-9

© Tolstoy A.
© Altun Kitab

Содержание

Xarrat Cüzepenin əlinə adam səsi ilə ciyildəyən bir odun parçası düşür	6
Cüzeppe danışan odun parçasını dostu Karloya bağışlayır	7
Karlo odundan kukla düzəldir və adını Buratino qoyur	8
Danışan Sisək1Buratinoya ağıllı məsləhət verir	11
Buratino ağılsızlığı ucbatından məhv olmaq təhlükəsi ilə üzləşir. Karlo ata ona rəngli kağızdan paltar düzəldir və əlifba kitabı alır	12
Buratino əlifbanı satır və kukla teatrına bilet alır	14
Komediyanın tamaşası zamanı kuklalar Buratinonu tanıyırlar	16
Sinyor Karabas Barabas Buratinonu yandırmaq əvəzinə ona beş dənə qızıl pul verir və evə buraxır	20
Buratino evə qayıdarkən iki dilənçi ilə – pişik Bazilio və tülkü Alisa ilə qarşılaşır	22
“Üç qumlaqçı”5 aşxanasında	24
Конец ознакомительного фрагмента.	26

Aleksey Tolstoy

QIZIL AÇAR, yaxud

BURATINONUN MACƏRALARI

Bu kitabı Lüdmila İliniçna Tolstayaya həsr edirəm.

Mən uşaq vaxtı, çox-çox bundan əvvəl, bir kitab oxumuşdum. O kitabın adı “Pinokkio, yaxud taxta kuklaların macəraları” idi (taxta kukla italyan dilində buratino deməkdir).

Mən öz yoldaşlarıma, qızlara və oğlanlara Buratinonun maraqlı əhvalatlarını tez-tez danışardım. Ancaq kitabı itirdiyim üçün əhvalatları hər dəfə başqa cür danışardım və özümdən elə macəralar uydururdum ki, bunlar həmin kitabda yox idi.

İndi, uzun illər keçəndən sonra, mən öz köhnə dostum Buratinonu xatırladım və bu taxta adamcığazın başına gələn qeyri-adi əhvalatları siz qızlara və oğlanlara danışmaq fikrinə düşdüm.

Aleksey Tolstoy

Xarrat Cüzeppeinin əlinə adam səsi ilə ciyildəyən bir odun parçası düşür

Uzaq keçmişdə, Aralıq dənizinin sahilində yerləşən bir şəhərdə Göyburun ləqəbli, Cüzeppe adlı qoca bir xarrat yaşayırdı.

Bir gün onun əlinə qışda ocaqda yandırmaq üçün adi bir odun parçası düşdü.

– Yaxşı şeydi, – Cüzeppe öz-özünə dedi, – bundan masa üçün ayaqdan-zaddan düzəltmək olar...

Cüzeppe yoğun iplə sarınmış eynəyini gözünə taxdı, – eynək çox köhnə idi. Odun parçasını əlində o yana fırlatdı, bu yana fırlatdı, sonra da balta ilə yonmağa başladı. Elə yonmağa təzəcə başlamışdı ki, birdən haradansa qəribə bir ciyilti səs gəldi:

– Vay, vay, xahiş edirəm, bir az yavaş!

Cüzeppe eynəyini burnunun ucuna sarı itələyib emalatxananı gözdən keçirdi, heç kim yox idi...

Dəzgahın altına baxdı, heç kimi görmədi...

Yonqar yığılmış səbətə baxdı, heç kim yoxdu...

Başını qapıdan eşiyə çıxartdı, küçədə heç kim gözünə dəymədi...

“Yəni məni qara basır? – deyə Cüzeppe fikrindən keçirdi. – Axı, bu ciyildəyən kim ola?”

O, yenə baltanı əlinə aldı, elə odun parçasına vuran kimi...

– Vay, dedim ağrıdır axı! – deyə yenə də nazik səs ciyildədi.

Cüzeppe bu dəfə, həqiqətən, qorxdı və hətta qorxusundan eynəyinin şüşəsi də tərlədi ... O, otağın bütün künc-bucağına baxdı, hətta başını ocağın içinə salıb, buxarını da gözdən keçirdi.

– Heç kim yoxdu...

“Bəlkə, münasib olmayan bir şey içmişəm, ona görə qulağım səsə düşüb?” – deyə Cüzeppe fikrindən keçirdi.

Yox, bu gün elə bir şey də içməmişdi... Cüzeppe azacıq özünə gəlib rəndəni əlinə götürdü, arxasını çəkiclə döyəclədi ki, ülgücünün çıxıntısı ölçü ilə düz gəlsin. Sonra odun parçasını xarrat dəzgahının üstünə qoyub, elə yonmaq istəyirdi ki...

– Vay, vay, vay, vay, qulaq asın, nə yoluşdurursunuz məni? – deyə nazik səs var gücüylə ciyildədi.

Cüzeppe qorxusundan rəndəni əlindən yerə saldı, daldalı getdi, getdi və düz döşəməyə oturdu: o, indi başa düşdü ki, ciyilti səsi elə bu odun parçasının içindən gəlir.

Cüzeppe danışan odun parçasını dostu Karloya bağışlayır

Elə bu vaxt Cüzepenin köhnə dostu, şarmankaçalan Karlo onun yanına gəldi.

Bir vaxtlar Karlo enli günlüklü şlyapada, gözəl şarmankası ilə çaldığı musiqi və oxuduğu mahnı ilə şəhəri dolaşar, özünə çörəkpulu qazanardı.

İndi isə Karlo daha qocalmış və xəstə idi, şarmankası da çoxdan sınımışdı.

– Salam, Cüzeppe, – deyə o, emalatxanaya girib salamlaşdı. – Yerdə niyə oturubsan?

– Mən, bilirsən, xırdaca bir vintciyəz itirmişəm... Əşi, cəhənnəm olsun! – Cüzeppe odun parçasına çəp-çəp baxaraq cavab verdi. – Bəs sən necə dolanırsan, qoca?

– Çox pis, – deyə Karlo cavab verdi. – Elə hey fikirləşirəm, necə eləyim, bir az çörəkpulu qazanım... Bəlkə, sən mənə kömək eləyəsən, bir məsləhət verəsən...

– Əlbəttə, – deyə Cüzeppe sevincək cavab verdi və fikrindən keçirdi: “İndi bu lənətə gəlmiş odun parçasından canımı qurtararam”. – Burda çətin nə var ki. Dəzgahın üstündəki o gözəl odun parçasını görürsən, götür onu apar evinə, Karlo...

– Eh-he-he, – Karlo məyus halda dedi, – bəs sonra nə olsun? Tutaq ki, bu odun parçasını apardım evə, axı mənə bapbalaca otağında ocaq da yoxdu.

– Gör sənə nə deyirəm, Karlo... Götür bıçağı əlinə, bu odun parçasından bir kukla yon, ona cürbəcür gülməli sözlər, oxumaq və rəqs eləməyi öyrət, həyətbəhəyət gəzdir. Sən bununla bir parça çörək, bir stəkan çaxır pulu qazana bilərsən.

Bu vaxt dəzgahın üstündəki odun parçasından sevincək bir səs gəldi:

– Gözəl fikirdi, Göyburun, bravo!

Cüzeppe yenə də qorxusundan əsməyə başladı, Karlo isə heyərlə o tərəfə, bu tərəfə baxdı, özünə fikirləşdi: – “Bu səs haradan gəlir?”

– Məsləhətinə görə çox sağ ol, Cüzeppe, ver o odun parçasını mənə.

Cüzeppe odun parçasını götürüb, tez ona ötürməyə tələsdi. Amma bilmədi, odun parçasını ehtiyatsız ötürdüyünə görəmi oldu, yoxsa odun parçası özü yuxarı atıldı və gedib düz Karlonun təpəsinə dəydi.

– Ey, bu imiş sənə mənə hədiyyən! – deyə Karlo incik halda qışqırdı.

– Bağışla, dostum, səni vuran mən deyildim.

– Deməli, mən özüm özümün təpəsinə ilişdirmişəm?

– Yox, dostum, ola bilsin, sənə ilişdirən elə odun parçasının özüdür.

– Yalan deyirsən, sən vurdun...

– Yox, mən vurmadım...

Karlo dedi:

– Göyburun, mən sənə əyyaş olduğunu bildirdim, sən demə, həm də yalançının biriymişsən.

– Aha, indi də söyüşə keçdin! – deyə Cüzeppe qışqırdı. – Yaxına gəl görüm!..

– Özün yaxına gəl, qoy tutum sənə o burnundan!

Hər iki qoca özündən çıxıb bir-birinin üstünə atıldılar. Karlo Cüzepenin göyərmiş burnundan tutdu. Cüzeppe isə Karlonun qulaqlarının dibindəki çal saçından yapışdı.

Bundan sonra, onlar bir-birini bərk-bərk yumruqlamağa başladılar. Bu zaman dəzgahın üstündən qulaqbatırıcı ciyiltili səs eşidildi:

– Əzişdir, yaxşı-yaxşı əzişdir!

Nəhayət, qocalar yorulub əldən düşdülər. Cüzeppe dedi:

– Deyirəm, bəlkə, barışaq...

Karlo cavab verdi:

– Nə deyirəm, gəl barışaq...

Qocalar öpüşdülər. Karlo odun parçasını qoltuğuna vurub evinə getdi.

Karlo odundan kukla düzəldir və adını Buratino qoyur

Karlo pilləkən altındakı kiçicik bir otaqda yaşayırdı və bu otağın qapısı ilə üzbəüz divardakı yaraşlıq ocaqdan başqa heç nəyi yox idi.

Lakin bu yaraşlıq ocaq, ondan çıxan alov və bu alovun üstündə qaynayan qazan gerçək deyildi, bir parça kətanın üzərində çəkilməmiş şəkildə idi.

Karlo otağa daxil oldu, otaqdakı ayaqsız masanın arxasına qoyulmuş yeganə stulda oturub odun parçasını əlində o tərəfə, bu tərəfə çevirdi və bıçağı əlinə alıb ondan kukla düzəltməyə başladı.

“Bunun adını nə qoyum? – deyə Karlo fikrə getdi. – Adını Buratino qoyacağam. Bu ad mənə xoşbəxtlik gətirər. Mən bir ailə tanıyırdım, – onların hamısını Buratino deyə çağırırdılar: ata Buratino, ana Buratino, uşaqlar da Buratino... Hamısı da şən və qayğısız yaşayırdılar...”

O, əvvəlcə kuklanın saçını, sonra alınını, daha sonra isə gözlərini kəsib düzəltdi...

Birdən gözlər öz-özünə açılıb ona zilləndi...

Karlo qorxduğunu bürüzə vermədi, yalnız nəvazişlə soruşdu:

– Ay taxta gözcüklər, niyə mənə belə qəribə baxırsınız?

Kukla isə susurdu, ona görə ki hələ ağzı yox idi. Karlo ona qaş, sonra da adicə bir burun yondu...

Birdən burun uzanmağa başladı, uzandı, uzandı, elə uzun və sivri burun alındı ki, hətta Karlo da dözməyib vaqqıldadı:

– Yox, çox uzun oldu...

Və burnun ucundan kəsdi. Amma yenə mümkün olmadı. Burun hərləndi, fırlandı, elə yenə də ucu sivri şəkilli, məzəli bir uzun burun kimi də qaldı.

Karlo ona ağız düzəltməyə başladı. Elə təzəcə dodaqlarını kəsib düzəltdiyi ki, ağız elə həmin andaca açıldı:

– Hi-hi-hi, ha-ha-ha!

Ağızdan qıpqırmızı nazik bir dil bayıra çıxdı.

Karlo daha bu hoqqalara fikir vermədi, yenə də yonmağa, kəsməyə davam elədi...Kuklanın çənəsini, boynunu, çiyinini, gövdəsini, əllərini yonub düzəltdi.

Elə sonuncu barmağını təzəcə yonub qurtarmışdı ki, Buratino yumruğu ilə Karlonun dazlaşmış başına döyəcləməyə, onu çimdikləyib qıdıqlamağa başladı.

– Mənə bax, – Karlo ciddi təzədə dedi, – mən hələ səni düzəldib qurtarmamışam, başlamısan nadincliyə... Bəs bunun axırı necə olacaq... Hə?

O, Buratinonu diqqətlə gözdən keçirdi. Buratino da siçan gözlərinə bənzəyən dəyirmi gözlərini Karlo ataya zillədi.

Karlo ona tilişkədən iri pəncəli uzun ayaqlar düzəltdi. Bununla işini bitirib odun parçasından yonduğu oğlana yeriməyi öyrətmək üçün onu döşəməyə qoydu.

Buratino nazik ayaqları üstündə yırğalandı, yırğalandı, əvvəlcə bir-iki addım atdı, sonra atlanatlanə düz qapıya sarı getdi, ordan da kandarı aşıb küçəyə çıxdı.

Karlo narahat olub, onun dalınca yeridi.

– Ey, cüvəllağı, qayıt geri!..

Kimə deyirsən! Buratino dovşan kimi atlanə-atlanə küçə ilə qaçmağa başladı. Taxta başmaqları daşlara dəyərək, taqqıldayırdı: tak-tuk, tak-tuk...

– Tutun onu! – deyə Karlo qışqırdı.

Küçədən keçənlər qaçan Buratinonu barmaqları ilə göstərərək gülüşürdülər. Yolayrıcında başında üçkünc şlyapa olan nəhəng, bığıburma bir polis dayanmışdı.

O, ağacdan yonulmuş adamcığazın qaçdığını görüb ayaqlarını küçə eni qədər aralı qoydu və onun yolunu kəsdi. Buratino polisın ayaqları arasından sivişib keçmək istədi, lakin polis onun uzun burnundan yapışib Karlo ata çatana kimi tutub saxladı...

– Yaxşı, dayan bir, gör mən sənə nə divan tuturam, – Karlo tənqnəfəs halda Buratinonu gödəkcəsinin cibinə dürtmək istədi.

Buratio belə bir fərəhli gündə, özü də camaatın gözü qabağında, gödəkcənin cibində heç də baş-ayaq olmaq istəmirdi. Ona görə cəld yerində fırlanıb şappıltı ilə daş döşənmiş küçəyə düşdü və özünü ölülyə vurdu.

– Vay, vay, – deyə polis söyləndi, – deyəsən, işlər xarabdı.

Küçədən keçənlər oraya yığışmağa başladılar. Onlar yerə sərilməmiş Buratinoya baxaraq başlarını bulayırdılar.

Biri deyirdi:

– Yazıq, bəlkə də, acından ölüb...

Bir başqası deyirdi:

– Karlo onu ölüncə döyüb. Bu qoca şarmankaçalan özünü yaxşı adam kimi göstərir, amma əslində, yaramazın, qəddarın biridi...

Bunu eşidən bığburma polis zavallı Karlonun yaxasından yapışıb onu düz polis şöbəsinə kimi sürüdü.

Karlo başmaqları ilə yerdən toz qopararaq bərkdən inildəyirdi:

– Of, of, odundan yonduğum bu oğlanı başıma bəla elədim!

Elə ki, camaat küçədən dağıldı, Buratio burnunu yuxarı qovzayıb ətrafı gözdən keçirdi və atıla-atıla evə tərəf qaçdı...

Danışan Sisək¹Buratinoya ağıllı məsləhət verir

Buratino qaçaraq pilləkən altındakı balaca otağa girdi və stulun ayaqları yanında yerə sərildi.

– Belə şey kimin ağılına gələrdi?

Lakin unutmaq lazım deyil ki, Buratinonun doğulduğu cəmisi bircə gün idi. Onun başındakı fikirlər bapbalaca, qısa, bomboş idi.

Bu vaxt səs eşidildi:

– Çrri-çri, çrri-çri, çrri-çri.

Buratino başını dolandıraraq otağı gözdən keçirdi.

– Ey, kim var burda?

– Mənəm, – çrri-çri...

Buratino azacıq tarakana bənzəyən canlı bir varlıq gördü, amma baş tərəfindən cırcıramaya oxşayırdı. O, ocağın üstündəki divarda oturub çırtılıdaırdı: çrri-çri. Şüşəyə bənzər, rəngbərəng, dombalan gözləri ilə ona baxır, bığlarını oynadırdı.

– Ey, sən kimsən?

Canlı varlıq dilləndi:

– Mən Danışan Sisəyəm, bu otaqda yüz ildən çoxdu yaşayıram.

– Buranın sahibi mənəm, rədd ol burdan.

Danışan Sisək dedi:

– Yaxşı, yüz il yaşadığım otağı tərk etmək mənimçün ağır olsa da gedərəm, amma getməmişdən qabaq istəyirəm məndən faydalı bir məsləhət eşidəsən.

– Çoooox lazımdı mənə qoca sisəyin məsləhəti...

– Eh, Buratino, Buratino, – deyə Danışan Sisək söyləndi, – sən gəl dəcəlliyi burax, Karlunun sözünə qulaq as, işin olmayanda evdən yayınma və səhərdən da məktəbə get. Mənim sənə məsləhətim budur. Yoxsa səni dəhşətli təhlükələr və qorxulu macəralar gözləyir. Mən sənənin həyatın üçün bir qurumuş ölü milçək də vermərəm.

– Niyyəyə ki? – deyə Buratino soruşdu.

– Bax, onda görərsən ki, niyyəyə, – Danışan Sisək cavab verdi.

– Ay səni, yüzyaşlı cücü-yüyürək! – deyə Buratino qışqırdı. – Bu dünyada mənim ən çox sevdiyim elə qorxulu macəralardı. Səhərdən hava açılan kimi evdən qaçıb hasarlara dırmaşacağam, quş yuvalarını dağıdacağam, oğlanları cırnadacağam, it və pişiklərin quyruğunu dartacağam... Mən hələ çox həngəmələr qoparacağam!..

– Buratino, mənim sənə yazığım gəlir, sən acı göz yaşları axıdacaqsan.

– Niyyəyə ki? – Buratino yenə soruşdu.

– Ona görə ki sənənin qanmaz taxta başın var.

Bu sözdən sonra Buratino stulun üstünə atıldı, oradan da masanın üstünə hoppayıb çəkici qapdı və Danışan Sisəyin tərəsinə endirdi.

Qoca müdrik Sisək dərindən ah çəkdi, bığlarını oynadaraq ocağın arxasına süründü və otağı həmişəlik tərk elədi.

---

¹ Sisək – düzqanadlı həşərat; bir çox növü (ev sisəyi, çöl sisəyi və s.) varım

Buratino ağılsızlığı ucbatından məhv olmaq təhlükəsi ilə üzləşir. Karlo ata ona rəngli kağızdan paltar düzəldir və əlifba kitabı alır

Pilləkən altındakı balaca otaqda Danışan Sisəklə baş verən əhvalatdan sonra cansıxıcı vəziyyət yarandı. Gün isə elə hey uzanır, uzanırdı. Buratinonun qarnında da üzüntülü hal hökm sürməkdə idi.

O, gözlərini yumdu və birdən xəyalında boşqaba qoyulmuş qızardılmış toyuq canlandı.

Gözlərini açan kimi, boşqabdakı qızardılmış toyuq yoxa çıxdı.

O, yenə gözlərini yumdu, boşqabdakı manna sıyığı ilə yarıbayarı tökülmüş moruq mürəbbəsi xəyalına gəldi.

Gözlərini açdı, manna sıyığı ilə yarıbayarı moruq mürəbbəsi tökülmüş boşqab qeybə çəkildi.

Buratino onda başa düşdü ki, dəhşətli şəkildə yemək istəyir.

O, ocağa sarı qaçdı və burnunu od üzərində asılmış qaynayan qazana soxdu. Lakin Buratinonun uzun burnu qazanı deşib keçdi. Çünki bizə məlumdu ki, həm ocaq, həm alov, həm də tüstü və qazan zavallı Karlo tərəfindən köhnə kətan parçası üzərində rəsm edilmişdi.

Buratino burnunu çıxartdı və deşilmiş yerdən baxdı, – kətan parçasının arxasındakı divarda elə də böyük olmayan, qarıya oxşar bir şey görünürdü. Amma hörümçək toru ilə örtüldüyünə görə, heç nə müəyyən etmək olmurdu.

Buratino bütün künc-bucağı ələk-vələk elədi ki, bəlkə, yeməyə bir tikə çörək və ya pişik gəmirmiş bir toyuq sümüyü tapa bildi.

Ah, bu zavallı Karlonun şam yeməyinə heç nəyi, heç nəyi yoxmuş!

Birdən o, yonqar yığılmış səbətdə toyuq yumurtası gördü. Yumurtanı qarmalayıb pəncərə qabağına qoydu, burnu ilə vurub – tıq-tıq, qabığını sındırdı.

Yumurtadan civiltili səs eşidildi:

– Taxta adamcıqaz, çox sağ ol.

Sınımış yumurtanın içindən məxməri tükli, xırdaca oynaq gözləri olan bir cücə atılıb çıxdı.

– Əlvida! Toyuq anam məni çoxdan həyətdə gözləyir.

Cücə elə indicə gördüyümüz pəncərəyə sarı atıldı.

– Vay, vay, – deyə Buratino qışqırdı, – mən yemək istəyirəm.

Nəhayət, gün gəlib başa çatdı. Otaq zülmətə qərq oldu.

Buratino rəsm edilmiş alovun yanında oturub acından xısın-xısın içini çəkirdi.

Birdən o, pilləkən altındakı döşəmədən çıxmış yekə bir baş gördü. Baş bayıra çıxıb havanı iylədi, onun dalınca da qısaayaqlı boz bir heyvan göründü.

Tələsmədən yonqar olan səbətə yaxınlaşaraq ora girdi, iynəyə-iynəyə nəsə axtardı, qəzəblə yonqarları xışıldatdı. Yəqin ki, Buratinonun sındırdığı yumurtanı axtarırdı.

Sonra səbətdən çıxıb Buratinoya yaxınlaşdı. Hər tərəfində dörd dənə uzun tük olan qapqara burnu ilə onu iylədi. Buratinodan yemək iyi gəlmədiyini görüb, nazik və uzun quyruğunu dalınca sürüyərək onun yanından ötüb-keçdi.

Eh, heç onun quyruğundan tutmamaq olardımı! Buratino elə həmin anda siçovulun quyruğundan yapışdı.

Bu, qəzəbli, qoca siçovul Şuşara idi.

Qoca siçovul qorxudan Buratinonu dalınca sürüdü və özünü pilləkənin altına atmaq istədi. Lakin görəndə ki, bu, sadəcə, ağacdan yonulmuş bir oğlandı, quduz kimi qeyzlə geri dönüb, onun boğazını gəmirmək üçün üstünə atıldı.

İndi də Buratino ondan qorxdu və siçovulun soyuq quyruğunu əlindən buraxıb stulun üstünə sıçradı. Siçovul da onun dalınca.

Buratino stulun üstündən pəncərənin altına atıldı. Siçovul da onun dalınca.

O, pəncərənin altından otaq boyu uçaraq masanın üstünə düşdü. Siçovul da onun dalınca... Siçovul elə masanın üstündəcə Buratinonun boğazından yapışaraq onu yerə yıxdı, dişində tutaraq döşəmənin üzərinə atıldı və pilləkənin altındakı gizli yuvasına sarı sürüdü.

– Karlo ata! – Buratino yalnız ciyildəməyə macal tapa bildi.

Ucadan cavab gəldi:

– Mən burdayam!

Qapı taybatay açıldı və Karlo ata içəri daxil oldu. O, ayağındakı taxta başmağını çıxarıb siçovula sarı tolazladı.

Şuşara taxta oğlanı buraxıb dişlərini qıcırdatdı və qaçıb yuvasında gizləndi.

– Gör, nadinclik nəyə aparıb çıxarır! – Karlo ata donquldanaraq Buratinonu döşəmədən qaldırdı. Baxdı, görsün ki, hər şeyi yerindədimi. Onu dizi üstündə oturtdu və cibindən bir baş soğan çıxarıb təmizlədi.

– Al, ye!..

Acmış Buratino dişlərini soğana batıraraq xırçılıtlı və marçılıtlı ilə yedi. Sonra da başını Karlo atanın cod tük basmış sifətinə sürtməyə başladı.

– Karlo ata, mən daha ağıllı-kamallı oğlan olacağam... Danışan Sisək mənə məktəbə getməyi məsləhət gördü.

– Yaxşı fikirdi, balaca...

– Karlo ata, axı mən çılpağam, özü də taxtadanam, məktəbdə oğlanlar mənə güləcəklər.

Karlo ata tük basmış çənəsini qaşdı:

– Hə, düz deyirsən, balaca!

O, lampanı yandırır qayçı, yapışqan və rəngli kağız parçaları götürdü. Onunçün qəhvəyi rəngli kağızdan gödəkcə və parlaq yaşıl rəngli kağızdan isə şalvar biçib yapışdırdı. Çəkmə boğazından ayaqqabı, köhnə corabdan isə kiçicik qotazı olan bir papaq düzəltdi.

Və bütün bunları Buratinoya geyindirdi.

– Cansağlığı ilə geyəsən!

Buratino dedi:

– Karlo ata, bəs məktəbə əlifbasız necə gedəcəyəm?

– Hə, düz deyirsən, balaca...

Karlo ata boynunun ardını qaşdı. Yeganə nimdaş gödəkcəsini çiyinə salıb küçəyə çıxdı.

Çox tez, amma gödəkcəsiz qayıtdı. O, əlində böyük hərflərlə yazılmış, gözəl şəkilləri olan bir kitab da tutmuşdu.

– Bu da sənə əlifba. Sağılıqla oxuyasan.

– Karlo ata, bəs gödəkcən hamı?

– Gödəkcəni satdım... Eybi yoxdu, onsuz da keçinərəm... Təki sənin canın sağ olsun.

Buratinonun gözü Karlo atanın xeyirxah əllərinə dikilib qaldı.

– Oxuyaram, böüyürəm, səninchün min dənə təptəzə gödəkcə alaram...

Buratino var gücü ilə çalışırdı ki, həyatında baş verən ilk gecəni dəcəllik etmədən yola versin, necə ki, Danışan Sisək ona məsləhət eləmişdi.

Buratino əlifbanı satır və kukla teatrına bilet alır

Buratino səhər tezdən əlifbanı çantaya qoyub atlana-atlana məktəbə qaçdı.

O, hətta yolda piştaxta üzərinə qoyulmuş şirniyyata – xaşxaşlı, ballı üçkünc pirojkilərə, çubuğa keçirilmiş xoruz şəkilli nabalara belə baxmadı.

O, havaya ilanvarı kağız çərpələnglər buraxmış oğlanlara da baxmaq istəmədi...

Zolaqlı pişik Bazilio küçədən keçirdi, onun quyruğundan yapışmaq da olardı. Amma Buratino bundan da özünü saxladı.

O, məktəbə yaxınlaşdıqca, çox da uzaqda olmayan Aralıq dənizi sahilindən şən musiqi səsləri eşidirdi.

– Pi-pi-pi, – fleyta cüyüldəyirdi.

– La-la-la-la, – skripka oxuyurdu.

– Cing-cing, – mis boşqablar cingildəyirdi.

– Dam-daram! – təbil də çalırdı.

Məktəbə getmək üçün sağa dönmək lazım idi, musiqi isə sol tərəfdə çalınırdı. Buratino yerində ilişib qalmışdı. Amma ayaqları onu dənizə doğru çəkirdi:

– Pi-pi-piiii...

– Cing-lələ, cing-lə-lə...

– Dam-daram!

– Eh, məktəb qaçmır ki, – Buratino bərkdən öz-özünə danışmağa başladı: “Bir az tamaşa eləyərim, musiqiyə qulaq asaram, sonra qaça-qaça gedərəm məktəbə”.

Buratino var gücüylə dənizə sarı qaçmağa başladı. O, burada dəniz mehinin yellətdiyi rəngbərəng bayraqcıqlarla bəzədilmiş, kətan parçadan qurulmuş balaqan² gördü.

Balaqanın yuxarısında dörd musiqiçi çalib-oyunayırdı.

Aşağıda əndamlı, çöhrəsində təbəssüm oynayan bir xala bilet satırdı.

Girəcəkdə böyük izdiham dayanmışdı: oğlanlar və qızlar, əsgərlər, limonad satıcıları, körpəli qadınlar, yanğınsöndürənlər, poçtalyonlar, hamı da divara vurulmuş böyük bir afişanı oxuyurdu:

---

² Balaqan – səyyar küçə teatri

Buratino bir oğlanın köynəyinin qolundan dartdı.

– Xahiş edirəm, deyin, giriş üçün bilet neçəyədi?

Oğlan tələsmədən cavab verdi:

– Dörd soldo³, taxta adamcıqaz.

– Oğlan, bilirsiniz, mən pul kisəmi unudub evdə qoymuşam... Siz mənə dörd soldo borc verə bilməzsiniz ki?..

Oğlan həqarətlə fişırıq çaldı:

– Əcəb axmaq tapıbsan!

– Mən çooooooooox istəyirəm kukla teatrına baxım! – Buratino ağlamsınmış halda dedi. –

Mənim bu qəşəng gödəkcəmi dörd soldoya alın...

– Kağız gödəkcəyə dörd soldo? Get özünə ayrı axmaq axtar.

– Onda mənim bu qəşəng papağımı alın...

– Sənin bu papağınla ancaq çömçəquyruq tutmaq olar... Başqa axmaq axtar.

Hətta Buratinonun burnunun ucu göynədi, o, teatra elə baxmaq istəyirdi ki.

– Oğlan, onda mənim bu təzə əlifba kitabımı dörd soldoya götürün...

– Şəkillidi?

– Çox gööözəl şəkillərdir, özü də böyük hərflərlə yazılıb.

– Yaxşı, ver görüm, – deyə oğlan əlifbanı aldı və könülsüz halda ona dörd soldo verdi.

Buratino dolu əndamlı, üzündə təbəssüm oynayan xalanın yanına qaçıb ciyiltili səslə dedi:

– Bura baxın, kukla teatrının yeganə tamaşası üçün mənə birinci sərəya bilet verin.

³ Soldo - İtaliya lirəsinin 1/20-nə bərabər xırda mis pul

Komediyanın tamaşası zamanı kuklalar Buratinonu tanıyırlar

Buratio birinci sırada əyləşib aşağı salınmış pərdəyə maraqla baxmağa başladı.

Pərdəyə rəqs edən adamcığazların, qara maskalı qızların, ulduzlu papaq qoymuş vahimə doğuran saqqallı adamların, nazik kökəyə bənzəyən burun və gözləri olan günəşin və digərlərinin məzəli şəkilləri çəkilmişdi.

Zıncırov üç dəfə çalındı və pərdə qalxdı.

Kiçik səhnənin sağ və sol tərəfində kartondan düzəldilmiş ağaclar vardı. Onların üzərində Aya bənzəyən fənərlər asılmışdı və onların işığı bir qırıq güzgüdə əks olunurdu və burada pambıqdan düzəldilmiş, qızılı dimdikli iki qu quşu üzürdü.

Karton ağacın arxasından uzunqol ağ köynək geymiş balaca bir adamcığaz çıxdı. Onun sifətinə diş tozuna oxşayan ağappaq pudra vurulmuşdu.

O, tamaşaçılara baş əyib qəmgin halda dedi:

– Salam, mənim adım Pyerodu... İndi biz sizin qarşınızda “Mavi saçlı qız, yaxud otuz üç şapalaq” adlı komediyanı oynayacağıq. Məni ağacla döyəcəklər, üzümə şillə vuracaqlar. Bu, çox gülməli komediya...

Başqa bir karton ağacın dalından dama-dama paltarda, şahmat taxtasına bənzəyən digər bir adamcığaz atılıb çıxdı.

O, möhtərəm tamaşaçıların qarşısında baş əyib dedi:

– Salam, mən Arlekinəm!

Bundan sonra Pyeroya sarı çevrilib onun sifətinə iki yağlı şillə ilişdirdi və şillə elə bərk tutdu ki, onun yanağına vurduğu pudra yerə səpələndi.

– Nə ağlayıb sızıldayırsan, ay axmaq?

– Mən ona görə qəmliyəm ki, evlənmək istəyirəm, – deyə Pyero cavab verdi.

– Bəs niyə evlənməyibsən?

– Ona görə ki adaxlım məndən qaçıb...

– Ha-ha-ha, – deyə Arlekin qəşş edib özündən getdi, – görürsünüz də bu axmağı!

O, ağacı götürüb Pyeronu döyməyə başladı.

– Adaxlının adı nədi?

– Daha məni vurmayacaqsan ki?

– Nə danışırısan, mən hələ təzə başlamışam.

– Belə olan halda, onun adı Malvina, yaxud mavi saçlı qızdı.

– Ha-ha-ha, – Arlekin yenə bərkdən şaqqaq çəkib Pyeroya üç şapalaq ilişdirdi. – Qulaq asın, möhtərəm tamaşaçılar... Heç mavi saçlı da qız olar?

O, tamaşaçılara üzünü çevirərkən birdən qabaqdakı oturacaqda ağzı qulağının dibinə getmiş, uzunburun, papağı qotazlı, ağacdən yonulmuş oğlanı gördü...

– Bir baxın, bu ki Buratinodu! – deyə Arlekin qışqıraraq barmağı ilə onu göstərdi.

– Canlı Buratinodu! – Pyero köynəyinin uzun qollarını yelləderək çığırdı.

Karton ağacların arxasından xeyli kukla çıxdı. Qara maskalı qızlar, vahimə doğuran papaqlı saqqallılar, göz yerinə düymə qoyulmuş pırpız tüklü itlər, burnu xiyara bənzəyən qozbel adamcığazlar...

Hamısı səhnə boyu düzəldilmiş şamlara doğru yüyürdülər və diqqətlə baxıb bir ağızdan qışqırıdılar:

– Bu, Buratinodu! Bu, Buratinodu! Yanımıza gəl, ay dəcəl, şən Buratio!

Belə olanda Buratio oturacaqdan suflyor budkasının üstünə, oradan da səhnəyə atıldı.

Kuklalar onu tutub qucaqladılar, öpüb çimdiklədilər... Sonra bütün kuklalar “Quşların polkası”nı⁴ oxumağa başladılar:

Quş polka rəqsin eyelədi,
Səhər tezdən çəmənlikdə.
Dimdik sola, quyruq sağa,
Bu, Karabasin rəqsidi.
İki böçək təbil çalır,
Qurbağasa kontrabas.
Dimdik sola, quyruq sağa,
Bu rəqsi eyelər Barabas.
Quş polka rəqsin eyelədi,
Ona görə çox şən idi.
Dimdik sola, quyruq sağa,
Baxın, beləcə rəqs idi...

Tamaşaçılar mütəəssir olmuşdular. Körpəli bir qadın göz yaşlarını saxlaya bilmədi. Bir yanğınsöndürən isə lap hönkür-hönkür ağlamağa başladı.

Təkcə arxa oturacaqlarda oturmuş oğlanlar hirslə ayaqlarını yerə döyürdülər:

– Uşaq deyilsiniz, bəsdir bir-birinizi yaladınız, tamaşanı davam etdirin!

Bu səs-küyü eşidən kimi səhnənin arxasından bir adam çıxdı. Onun sir-sifəti elə heybətli idi ki, ona kim bircə kərə baxsaydı, qorxudan dili tutulardı.

Pırtlaşmış saqqalı yerlə sürünürdü, dombalan gözləri yerindəcə oyum-oyum oynayırdı. Yekə ağızındakı dişlərinin xırçılıtsı eşidilirdi, elə bil bu, adam deyil, əsl timsah idi. Əlində yeddisaçaqlı qamçı tutmuşdu.

Bu, kukla teatrının sahibi, kukla elmləri doktoru, sinyor Karabas Barabas idi.

– Ha-ha-ha, hu-hu-hu! – deyə o, Buratinonun üstünə bağırdı. – Mənim gözəl komediyamın tamaşasına mane olan sənsən?

---

⁴ *Polka* - qədim çex xalq rəqsi; bal rəqsi kimi Avropada geniş yayılmışdı.

O, Buratinonu qarmalayıb teatrın anbarına apardı və onu orada mıxdan asdı. Geri qayıdıb kuklaları yeddisaçaqlı qamçısı ilə hədələdi ki, tamaşanı davam etdirlsinlər.

Kuklalar komediyanı birtəhər başa vurdular, pərdə salındı, tamaşaçılar dağılıdılar.

Kukla elmləri doktoru, sinyor Karabas Barabas isə mətbəxə şam yeməyinə getdi.

Mane olmasın deyə, saqqalının ucunu cibinə yığdı, şişə çəkilməmiş bütöv bir ev dovşanının və iki cücənin qızardığı ocağın qırağında oturdu.

Barmaqlarına tüpürüb qızartmaları yoxladı, hələ yaxşı bişməmişdi.

Ocaqda odun az idi. Onda o, üç kərə əlini əlinə vurdu.

Arlekin və Pyero qaça-qaça gəldilər.

– O avara Buratinonu yanıma gətirin, – deyə Kara-bas Barabas əmr etdi. – O, quru ağacdan qayrılıb, ataram onu ocağa, yeməyim daha tez qızarar.

Arlekin və Pyero diz çöküb yalvardılar ki, yazıq Buratinonu bağışlasın.

– Hanı mənim qançım, – deyə Karabas Barabas bağırdı.

Onların ikisi də hönkür-hönkür ağlayaraq anbara sarı getdilər, Buratinonu mıxdan çıxarıb mətbəxə gətirdilər.

Sinyor Karabas Barabas Buratinonu yandırmaq əvəzinə ona beş dənə qızıl pul verir və evə buraxır

Kukllar Buratinonu gətirib ocağın qırağına atan zaman sinyor Karabas Barabas dəhşətli şəkildə fısıldaya-fısıldaya ocağın közünü qurdalayır.

Birdən onun gözləri qan rənginə düşdü, bütün sifəti qırıqlarla örtüldü. Ola bilsin, burnunun dəşiyinə bir qırıq kömür düşmüşdü.

– Həp...həp...həp... – deyər Karabas Barabas gözləri axmış halda uladı, – həp-çi!..

O elə bərkdən asqırdı ki, ocağın külü havaya sovruldu.

Kukla elmləri doktoru asqırmağa başlayanda özünü saxlaya bilməzdi, bəzən əlli, bəzən də lap yüz dəfə dalbadal asqırardı.

O belə qeyri-adi asqırıqlardan sonra gücdən düşər və rəhmdil olardı.

Pyero xəlvəti Buratinoya pıçıldadı:

– Çalış, onunla asqıran vaxtı danışasan...

– Həp-çi! Həp-çi! – Karabas Barabas açılmış yekə ağzına hava alaraq, səs-küylə asqırmağa, başını əsdirərək ayaqlarını yerə döyməyə başladı.

Mətbəxdə bütün əşyalar yerindən oynadı, şüşələr cingildədi, mıxdan asılmış tavalər və qazanlar havada yelləndi.

Asqırmaların arasında Buratino nazik, şikayətli səslə ciyildəyib ağlamağa başladı:

– Mən yazığa, mən bədbəxtə, heç kimin rəhmi gəlmir.

– Bədir zarındın! – deyər Karabas Barabas bağırdı. – Sənmənə mane olursan... Həp-çi!

– Sağlam olun, sinyor, – deyər Buratino içini çəkdi.

– Sağ ol...Nədi, ata-anan sağdılar? Həp-çi!

– Mənim heç vaxt, heç vaxt anam olmayıb, sinyor. Ah, mən necə də bədbəxtəm! – Buratino elə qulaqbatırıcı səslə qışqırdı ki, bu səs Karabas Barabasın qulaqlarına iynə kimi sancıldı.

O, ayaqlarını yerə döydü:

– Sənə dedim axı az ciyildə! Həp-çi! Atan necə, sağdı?

– Zavallı atam hələ sağdı, sinyor.

– Təsəvvür edirəm, atan biləndə ki, ev dovşanını və iki cücəni qızartmaq üçün səni yandırır istifadə eləmişəm, o yazıq nə hala düşəcək. Həp-çi!

– Mənim yazıq atam onsuz da tezliklə ya acından, ya da soyuqdan öləcək. Qoca yaşında mən onun yeganə arxasıyam.

– Lənət sənə, kor şeytan! – deyər Karabas Barabas bağırdı. – Heç bir mərhəmətdən belə söhbət gedə bilməz. Ev dovşanı ilə cücələr mütləq qızarmalıdır. Gir ocağa görüm.

– Mən bunu eləyə bilmərəm, sinyor.

– Niyə? – Karabas Barabas ona görə soruşurdu ki, tək Buratino danışsın, ciyilti səsi ilə onun qulağını dəng eləməsin.

– Sinyor, mən artıq bir dəfə sınaqdan keçirmişəm. Burnumu ocağa soxan kimi orada deşik açılır.

– Bu nə axmaq söhbətdi! – Karabas Barabas heyrətə gəldi. – Axı sən burnunla ocaqda necə deşik açə bilərsən?

– Sinyor, çünki o ocaq və ocağın üstündə asılmış qazan köhnə kətan üzərində çəkilməmiş şəkil idi.

– Həp-çi! – Karabas Barabas elə bərkdən asqırdı ki, Pyero sola, Arlekin sağa uçdu, Buratino isə yerində fırfıra kimi fırlandı.

– Dediğin kətan parça üzərində çəkilməmiş, ocağın üstündəki o qazanı harada görübsən?

– Mənim Karlo atamın otağında.

– Karlo sənin atandı! – Karabas Barabas oturacaqdan sıçrayaraq durdu, əllərini yelləyib saqqalını ətrafa dağıtdı. – Hə, deməli, qoca Karlonun otağında gizli...

Görünür, Karabas Barabas bu vaxt sirri açmaq istəmədiyi üçün əlinin ikisini də ağızına təpdi. Bərəlməmiş gözlərini sönməkdə olan ocağa dikib xeyli vaxt beləcə oturdu.

Nəhayət, dilləndi:

– Yaxşı, mən dovşanı və cücələri qızartmadan yarıçıy yeyib şam eləyəyəm. Səni bağışlayıram, Buratino. Həm də...

O, əlini saqqalının altındakı jiletinin cibinə saldı, oradan beş dənə qızıl pul çıxarıb Buratinoya uzatdı.

– Həm də ... Bu pulları götür, apar ver Karloya. Məndən ona salam yetir və bir də de ki, xahiş edirəm nəbadə acından və soyuqdan ölsün, ən əsası, özünün köhnə kətan üzərində ocaq şəklində çəkilməmiş otağından bir yana getməsin. Yeri yat, yuxunu al və səhər tezdən qaç evə.

Buratino beş dənə qızıl pulu alıb cibinə qoydu, nəzakətlə baş əyərək dedi:

– Təşəkkür edirəm, sinyor. Siz bu pulları daha etibarlı əllərə tapşıra bilməzdiniz...

Arlekin və Pyero Buratinonu kuklaların yatdığı otağa apardılar. Ocağa atılmağın dəhşətli fəlakətindən xilas olması onlar üçün anlaşılmaz qalsa da, kuklalar yenə Buratinonu qucaqlayıb öpməyə, itələməyə, çimdikləməyə və bir də təzədən qucaqlamağa başladılar.

Buratino pıçıltı ilə kuklalara dedi:

– Burada nəşə bir sirr var.

Buratino evə qayıdarkən iki dilənçi ilə – pişik Bazilio və tülkü Alisa ilə qarşılaşır

Səhər tezdən Buratino pulu hesabladı, qızıl pul onun bir əlində olan barmaqlarının sayı qədər idi.

Qızilları ovcunda sıxıb atıla-atıla evə tərəf qaçaraq pəsdən oxumağa başladı:

– Karlo ataya təptəzə gödəkcə, çoxlu xaşxaşlı üçkünc piroq, çubuqlu nabat xoruz alaram.

Bayraqları dalğalanan səyyar kukla teatri gözdən itəndə o, toz-torpaq içində qəmgin halda dolaşan iki dilənçini: üç pəncəsi üstündə axsaya-axsaya gəzən tülkü Alisanı və kor pişik Bazilionu gördü.

Bu, dünən Buratinonun küçədə rast gəldiyi pişik deyildi, lakin onun da adı Bazilio idi, bu da onun kimi zolaqlı idi. Buratino istədi ötüb-keçsin, lakin tülkü Alisa ona yaltaqcasına dedi:

– Salam, xeyirxah Buratino. Hara belə tələsirsən?

– Evə, Karlo atanın yanına.

Tülkü ah çəkib bir az da yaltaqlandı:

– Heç bilmirəm, sən o zavallı Karlo atanı sağ-salamat görə biləcəksənmi. Soyuq və aclıq onu lap əldən salıb...

Buratino ovcunu açıb beş dənə qızıl pulu ona göstərdi:

– Bəs sən heç bunu görübsən?

Pulları görən kimi, tülkünün pəncəsi qeyri-ixtiyari ona sarı uzandı, pişiyin isə kor gözləri birdən-birə geniş açıldı, parıldayaraq iki yaşıl fənəri xatırlatdı.

Lakin Buratino bunu hiss eləmədi.

– Ay xeyirxah, sevimli Buratino, sən bu pullarla nə edəcəksən?

– Karlo ataya gödəkcə alacağam... Təzə əlifba kitabı alacağam...

Tülkü Alisa başını yellədi:

– Of, of, əlifba kitabı! Bu oxumaqdan sənə bir şey çıxan deyil... Elə mən də, oxudum, oxudum, görürsən də, indi də üç pəncəmin üstündə gəzirəm.

Pişik Bazilio da qəzəblə bığlarına fınxırırdı:

– Eh, əlifba kitabı. Elə mən də bu lənətə gəlmiş oxumağa görə gözdən olmuşam...

Yolun kənarındakı ağacın qurumuş budağında bir qoca qarğa oturmuşdu. Onların söhbətinə quluq asdı, asdı və birdən qarıldadı:

– Yalan deyirlər, yalan deyirlər!..

Pişik Bazilio o dəqiqə yerindən atıldı, qarğanı pəncəsi ilə vurub budaqdan yerə saldı, quyruğunun yarısını da qopardı. Qarğa zorla canını qurtarıb, uçub getdi.

Pişik Bazilio özünü yenə korluğa vurdu.

Buratino təəccüblə soruşdu:

– Siz onunla niyə belə elədiniz, pişik Bazilio?

Pişik dedi:

– Gözlərim görmür, mənə elə gəldi ki, ağacdakı itdi...

Onlar tozlu yolla bir yerdə getdilər.

Tülkü dedi:

– Ağıllı-kamallı Buratino, sən istəyərsən ki, bu pulun on qat çox olsun?

– Əlbəttə, istəyərdəm! Axı bunu necə eləmək olar?

– Adi şeydi. Gedək bizimlə.

– Hara?

– Axmaqlar ölkəsinə.

Buratino bir az fikrə getdi.

– Yox, yaxşısı budur gedim evə.

Tülkü dedi:

– Buyur get, biz səni ora zorla dartıb apararı deyilik, bu səninçün pis olacaq.

Pişik də donquldandı:

– Səninçün pis olacaq.

Tülkü söyləndi:

– Sən özün özünün düşmənisən.

– Sən özün özünün düşmənisən, – deyə pişik də təkrar elədi.

– Sənin bu beş qızılın bir yığın pula dönə bilərdi...

Buratino ağzını ayıraraq dayandı...

– Aldadırsan!

Tülkü quyruğu üstə şöngüyüb yalmandı:

– Mən indi səni başa salaram. Axmaqlar ölkəsində sehri bir sahə var – adına Möcüzələr diyarı deyirlər... Sən bu sahədə bir çala qaz, üç dəfə de: “kreks, feks, peks”, sonra qızıl pulları həmin çalaya qoyub torpaqla, üstünə duz səp, yaxşıca sula, sonra da get yat. Səhərə kimi bu çalada balaca bir ağac göyərəcək və yarpaqların yerində də qızıl pullar asılacaq. Başa düşdün?

Buratino, hətta yerində atılıb-düşdü.

– Aldadırsan!

Tülkü incik halda burnunu yana tutdu:

– Gedək, Bazilio, bizə inanmır, heç lazım da deyil...

Buratino qışqırdı:

– Yox, yox, inanıram, inanıram!.. Tez olun gedək Axmaqlar ölkəsinə!..

“Üç qumlaqçı”⁵ aşxanasında

Buratino, tülkü Alisa və pişik Bazilio təpədən üzüaşağı enib çöllüklə xeyli getdilər, getdilər, üzümlükdən, şam meşəliyindən keçib, gəlib dənizə çıxdılar, təzədən dənizin yanından ötüb yenə həmin şam meşəliyindən, üzümlükdən keçdilər...

Təpədəki şəhərcik və onun üzərində bərq vuran günəş gah sağda, gah da solda görünürdü...

Tülkü Alisa içini çəkə-çəkə deyirdi:

– Eh, bu Axmaqlar ölkəsinə düşmək elə də asan məsələ deyil, ayaqların qırılır...

Onlar axşamüstü yolun kənarında yastı damı olan köhnə bir ev gördülər. Evin girəcəyində belə bir lövhə asılmışdı:

“Üç qumlaqçı” aşxanası

Aşxana sahibi qonaqları qarşılamağa çıxdı, dazlaşmış başından papağını çıxardı və nəzakətlə baş əyərək onları içəriyə dəvət elədi.

– Heç olmasa, quru çörək də olsa, qəlyanaltı eləmək pis olmazdı, – deyə tülkü söylədi.

– Heç olmasa, quru çörəyə qonaq edəydilər, – deyə pişik də təkrar elədi.

Onlar aşxanaya daxil oldular, şişlərdə və tavalarda cürbəcür şeylər qızarmağa qoyulmuş ocağın yanında oturdular.

Tülkü dəqiqəbaşı yalmanırdı, pişik Bazilio isə pəncələrini masaya, bığlı sifətini də onun üstünə qoyub gözünü yeməklərə zilləmişdi.

---

⁵ *Qumlaqçı* - çəki baltıqları fəsiləsindən olan kiçik çay balığı

Buratino nəzakətlə çağırırdı:

– Ey, sahib, bizə üç dənə çörək qabığı verin...

Aşxana sahibi az qala heyrətindən arxası üstə yerə yığılacaqdı, çünki hörmətli qonaqlar heç vaxt belə şeylər sifariş etmirlər.

Tülkü hırıldadı:

– Sahib, bu şən, məzəli Buratino sizinlə zarafat eləyir.

Pişik də donquldandı:

– O, zarafat eləyir.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.